

Frelse og fortællelse i forkyndelsen – disposition og tekster

Hvordan kan det overhovedet være rigtigt?

Afsnittet *Sort Tro* fra *Ateistisk Andagtsbog*:

Jeg står over for en meget, meget stor hvid væg. Meget smuk. *Varmt* hvid. Den lyser indefra. Den er fuld af skuffer. Spændende skuffer, meget forskellige. Nogle er sekskantede, nogle er trekantede, nogle er firkantede. Nogle små som en tændstikæske, nogle store som et skrivebord.

Denne væg er min tro. Det kan godt være, jeg ikke altid oplever den så smuk og spændende, men det er den. Og mit liv går med at gå på opdagelse i disse skuffer. De er meget letløbende, jeg kan trække selv den største skuffe ud med min lillefinger.

Jeg trækker en ud: Der ligger en lille løve og sover. En stor, stærk, flot hanløve, men i mini. I en anden ligger en stor bog, håndprentet på pergament: Den handler om forudsigelserne om Jesus i det Gamle Testamente. I en tredje ligger tolv ædelsten, 4x3, på blå fløj. I en skuffe er der groft salt. I en anden er der en bitter bog, der smager som honning. En er fuld af blomster. I en ligger en Sony Discman med Carl Niensens violinkoncert. I en ligger sandelig Den Hellige Gral!

Der er en meget stor skuffe midt i. Jeg åbner den: Den er fuld af Jesu kærlighed. Indvendigt har den samme farve som blod. Ikke uhyggeligt indvoldsrødt, men varmt hjerterødt.

I en anden stor skuffe i nærheden er der simpelt hen lys. Selvfølgelig lyser. Det vælder ud af den, men jeg bliver ikke blændet.

Jeg bruger mit liv på at gå på opdagelse i disse skuffer. Og en gang imellem træder jeg tilbage og prøver at se på det hele på en gang: Hvor er kristentroen dog rig. Hvor er den stor, spændende, forskellig, overraskende.

Men jeg gør det ikke så tit. For hver gang kan jeg ikke undgå at få øje på den sorte skuffe. Den er det eneste i hele væggen, der ikke er hvidt. Og ligesom lys kaster lysskær ind over noget mørkt, er det næsten, som om denne ene sorte skuffe kaster mørkeskær ind over alt det andet på væggen. Intet af det andet kan være helt varmt, helt lyst, helt hvidt, så længe denne ene sorte skuffe er der.

Der står Helvede på den. Den hører med til min tro: Der er nogle, som på dommens dag vil høre Jesus sige *Gå bort fra mig, I forbandede, til den evige ild*.

Så længe den er der, føler jeg, at jeg ikke helt kan glæde mig over lyset og varmen og hvidheden i alt det andet. Den sidder der som et sort sår i min tro. – Jeg åbner en af de andre skuffer: Den er fuld af Jesu tilgivelse! Jeg bader mig i dens glæde. Jeg bader mig i Guds smil. Men jeg prøver at stå sådan, at jeg ikke samtidigt kan se væggenes store, sorte sår: Det er ikke alle, der beder Jesus tilgive dem deres synder.

Jeg åbner en af de bedste skuffer af dem alle: Håbet om det evige liv. Og bare jeg kigger ned i den, så tørres tåren væk på mine kinder, sorgen og skriget er ikke mere. Der kommer en dag, hvor selv døden er væk og ikke er mere. Men jeg prøver at stå sådan, at jeg ikke samtidigt kan se det store, sorte sår: Det er ikke alle, der får evigt liv. Nogle af dem, jeg kender, vil måske ikke leve på Den nye Jord, men pines i al evighed, uden Gud og uden håb.

Hvor har jeg ofte ved besøg i religionstimer og foredrag oplevet en spændende debat, og pludselig kommer så en med spørgsmålet: "Sig mig, tror du på Helvede?!" – og så er der pludselig ikke noget ved noget. For det gør jeg, og jeg ville sådan ønske, at jeg ikke gjorde. Derfor går meget af min tid med at luske omkring og skule vredt til denne sorte skuffe. Den truer min tro, synes jeg. Og alle fortrængningsmekanismerne står på spring. *Er dette ikke alligevel en brist i Guds kærlighed?*

Men fortrængning er ikke nogen god løsning. – Hvordan ville det være, hvis jeg nu i stedet *gik hen til skuffen, åbnede den og kiggede ned?*

I skuffen ligger et par briller. Med blodrøde glas. Ikke uhyggeligt indvoldsrødt, men varmt hjerterødt. Jeg tager dem på, går nogle skridt tilbage og ser på væggen igen. Nu er den hvid. *Helt hvid*. Også den sorte skuffe. Helvede og dets gru er der stadig; men nu ser jeg det gennem Jesu blod. Gennem Jesu kærlighed. Jeg har taget fejl. Det var ikke en brist i Guds kærlighed. Det var en fejl i mit syn.

Smerten og gåden er der stadig. Men det dæmmer alligevel: Det *er* jo hverken fanatiske profeter eller frådende disciple, der i Bibelen forkynnder om Helvede. Det gør den ene mand, hvis kærlighed jeg ikke kan betvivle. Hvor er det latterligt, at *jeg* ville belære ham om, hvordan *han* skal dømme og tale på den yderste dag. Han, som selv græd over fortællelsen. Han, som led og døde for at redde os fra den. Han, som stod op fra de døde for at knuse dens magt.

Dante i *Den guddommelige komedie*, 3. sang: [porten til Helvede]

Jeg fører ind til staden, fuld af jammer,
jeg fører ind til evig kval og møje,
jeg fører ind til de fortabtes flammer.
Retfærdighed bevægede først min høje
bygmesters ånd, og de, mig byggede, vare
almagt, alkærlighed, alvisdoms øje.
For mig var ikkun af det skabtes skare

det evige til, og jeg skal evig stande:
I, som indtræde, lader håbet fare.

Fra en ordinationsprædiken:

“Findes der efter langfredag et fortabelsens sted? – et sted uden for?!”

Ét er jo, at vi kan have behov for at have et sted uden for at placere vore fjender: Vore fjender må også være Guds fjender. – Noget helt andet er: Findes der efter langfredag nogen fortabelse, et sted uden for Gud? Det alvorlige ved langfredag er, at der ikke længere findes et sådant sted.”

“Faderen dømmer heller ingen, men hele dommen har han overdraget til Sønnen, for at alle skal ære Sønnen, ligesom de ærer Faderen” (Joh 5,22);

“han har givet ham magt til at holde dom, fordi han er Menneskesøn” (Joh 5,27).

“Når Menneskesønnen kommer i sin herlighed og alle englene med ham, da skal han tage sæde på sin herligheds trone. Og alle folkeslagene skal samles foran ham, og han skal skille dem, som en hyrde skiller fårene fra bukkene” (Matt 25,31f).

“Ingen har nogen sinde set Gud; den Enbårne, som selv er Gud, og som er i Faderens favn, *han er blevet hans tolk*” (Joh 1,18).

Hvorfor protesterer jeg?

“Jeg taler sandt i Kristus, jeg lyver ikke, og min samvittighed kan i Helligånden bevidne, at jeg har en stor sorg, der altid piner mit hjerte. Jeg ville ønske, at jeg selv var forbandet og skilt fra Kristus, hvis det kunne hjælpe mine brødre og landsmænd” (Rom 9,1-3)

Hvorfor skal vi forkynde om fortabelsen?

fra Hans Kirk: *Fiskerne*:

“[Mads Langer] havde mærkelige ting at forkynde. Om nogle år skulle verden gå under, og syndere og horkarle kastes i fyret. Mads Langer blev vild i øjnene og forklarede om ovnen, han plejede at passe. Han kastede skovlfulde kul i det flammende gab. Sådan var Helvede!”

fra Martin A. Hansen: *Midsommerkrans*:

“Jeg har kun een gang hørt en gammel missionsk tordner, gid man kunne høre ham en gang til, i ham var der sind. Nu var han gammeldags og afsat, for nu skulle der snildere og mildere talere til.”

“Forfulgt bliver alle, som vil leve et gudfrygtigt liv i Kristus Jesus” (2 Tim 3,12)

Hvordan forkynder vi om fortabelsen?

Rev. Donald Macleod i *Must we all become annihilationists?*:

“I have a blessed memory of a prominent evangelical in the early sixties challenging a meeting of theological students: ‘How many of you have preached on Hell?’ He was clearly expecting the answer ‘None of us’, and was visibly shocked when almost every hand in the place went up. He hadn’t reckoned on the audience drawn almost entirely from the Presbyterian Free Church College of Scotland.”

“More recently, the BBC’s *Everyman* programme searched in vain (or so they said) for an English evangelical prepared to affirm belief in Hell. They had to make do with what one newspaper called ‘a gloomy Edinburgh theologian’. What would they have said if I had affirmed it *happily*?”

“Men mig er det ligegyldigt, om jeg bliver bedømt af jer eller af nogen menneskelig domstol, ja, jeg bedømmer ikke engang mig selv; for jeg er mig ikke noget bevidst, men dermed er jeg ikke frikendt. Den, der bedømmer mig, er Herren. *Fæld derfor ikke dom før tiden, før Herren kommer!* Han skal bringe for lyset, hvad der er skjult i mørket, og åbenbare, hvad hjerterne vil. Og da skal enhver få sin ros fra Gud” (1 Kor 4,3-5).

“Vil du have, at vi skal gå ud og luge [ukrudtet] væk? Han svarer dem: Nej, for når I luger ukrudtet væk, kommer I til at rykke hveden op sammen med det. Lad blot begge dele gro side om side indtil høsten. Ved høsttid vil jeg så sige til høstfolkene: Tag først ukrudtet fra og bind det i knipper, så det kan brændes, men saml hveden i min lade.” (Matt 13,24ff).

For jeres planer er ikke mine planer,
og jeres veje er ikke mine veje,

siger Herren;
for så højt som himlen er over jorden,
er mine veje højt over jeres veje
og mine planer over jeres planer. (Es 55,8f)

Flere grunde:

1. Skal fortabelsen også forkyndes, simpelt hen for at vi skal lære at frygte Gud?

“Når du har hørt det hele, skal du drage den slutning: Frygt Gud, og hold hans bud, det skal alle mennesker!” (Præd 12,13).

“Frygt ikke dem, der slår legemet ihjel, men ikke kan slå sjælen ihjel, men frygt derimod ham, der kan lade både sjæl og legeme gå fortabt i Helvede” (Matt 10,28).

“Er det nu mennesker, jeg vil have på min side, eller Gud? Eller søger jeg at være mennesker til behag? Var det stadig mennesker, jeg ville være til behag, var jeg ikke Kristi tjener” (Gal 1,10).

“Og nu, Israel, hvad andet kræver Herren din Gud af dig, end at du skal *frygte* Herren din Gud, vandre ad alle hans veje og *elske* ham og tjene Herren din Gud af hele dit hjerte og af hele din sjæl” (5 Mos 10,12).

2. Skal fortabelsen forkyndes, simpelt hen for at redde mennesker fra den?

“Der er nogle, som I skal være barmhjertige imod, nemlig dem, der tvivler; nogle skal I frelse ved at rive dem ud af ilden ...” (Jud 1,22f).

“Da vi nu ved, hvad det er at frygte Herren, søger vi at overbevise mennesker ...” (2 Kor 5,11).

“... når Herren Jesus, fulgt af sine mægtige engle, åbenbares fra himlen med flammende ild og bringer straf over dem, der ikke kender Gud og ikke er lydige mod evangeliet om vor Herre Jesus. De skal straffes med evig undergang fjernt fra Herrens ansigt og fra hans herlighed og magt ...” (2 Thess 1,7-9).

3. Er forkyndelsen af den dobbelte udgang i virkeligheden vort eneste og endelige værn mod en sandhedsopløsende relativisme?

4. Skal vi forkynde fortabelsen for ikke selv at gå fortabt?

“Jeg er hård ved min krop og tvinger den til at lystre, for at jeg, der har prædikeret for andre, ikke selv skal blive forkastet.” (1 Kor 9,27)

“... så skal den tjeners herre komme en dag, han ikke venter, og i en time, han ikke kender, og hugge ham ned og lade ham dele skæbne med hyklerne. Dér skal der være gråd og tænderskæren” (Matt 24,50f).

“Jeg kender dine gerninger. Du har ord for at leve, men er død” (Åb 3,1).

Hovedtemaer:

1. *Vær mine efterfølgere* (1 Kor 11,1 – 1948-overs.)

2. *Nåden skal herske* (Rom 5,21)

3. *Med din dom over andre fordømmer du dig selv* (Rom 2,1).

Tony Payne:

Jeg talte til en gruppe studenter. "Gode mennesker kommer i Helvede", sagde jeg. "De eneste, der kommer i Himmelen, er onde".

De kiggede på mig. Øjnene var glasagtige. Hjernebaserne stod i frigear, håndbremsen var trukket. Jeg holdt det ikke ud længere.

"Hvad sagde jeg?" – "Du sagde, at de gode kommer i Himmelen, og de onde kommer i Helvede." – "Nej", protesterede jeg, "det var ikke det, jeg sagde".

"Nej, det var ikke lige sådan, du sagde det", meldte en sig. "Tungen smuttede vist for dig, og du kom til at bytte rundt på Himmelen og Helvede". – "Det er rigtigt", kom en anden os til hjælp, "du ville sige, at de gode kom i Himmelen, men du kom faktisk til at sige, at de gode kommer i Helvede". – "Og den var lige så gal den anden vej rundt". De havde virkelig fået styr på mine problemer nu. "Så du sagde også, at de onde kom i Himmelen i stedet for i Helvede".

De var tilfredse. De vidste, hvad jeg havde ment. De havde rettet min smutter. De havde fået mit budskab passet ind i deres egen forudfattede tankeløshed.

4. *Den, der ikke elsker sin broder, som han har set, kan ikke elske Gud, som han ikke har set* (1 Joh 4,20).

5. *Da han kom nærmere og så byen, græd han over den* (Luk 19,41)

6. *Omvend jer og tro på evangeliet!* (Mark 1,15).

7. *Du er bedre tjent med, at et af dine lemmer går tabt, end med, at hele dit legeme kastes i Helvede.* (Matt 5,29).

Sidetemaer:

1. Dom efter gerninger.

“Kom, I som er min faders velsignede, og tag det rige i arv, som er bestemt for jer, siden verden blev grundlagt. *For* jeg var sulten, og I gav mig noget at spise, jeg var tørstig, og I gav mig noget at drikke, jeg var fremmed osv ... Gå bort fra mig, I forbandede, til den evige ild, som er bestemt for Djævelen og hans engle. *For* jeg var sulten, og I gav mig ikke noget at spise, jeg var tørstig, og I gav mig ikke noget at drikke osv.” (Matt 25)

“Han vil gengælde enhver efter hans gerninger: Dem, der søger herlighed og ære og uforgængelighed ved udholdende at gøre det gode, vil han gengælde med evigt liv; og over dem, der søger deres eget og er ulydige mod sandheden, men lydige mod uretten, kommer vrede og harme. Nød og angst rammer hvert menneske, som gør det onde, både jøde, først, og græker; herlighed og ære og fred får enhver, som gør det gode, både jøde, først, og græker.” (Rom 2,6ff).

“Kære børn, lad os ikke elske med ord eller tunge, men i gerning og sandhed. *Deraf* kan vi vide, at vi er af sandheden, og over for ham kan vi bringe vort hjerte til ro, hvad end vort hjerte fordømmer os for; thi Gud er større end vort hjerte og kender alt.” (1 Joh 3,18ff).

“Jeg er det sande vintræ, og min fader er vingårdsmænd. Hver gren på mig, som ikke bærer frugt, den fjerner han, og hver gren, som bærer frugt, den renses han, for at den skal bære mere frugt. I er allerede rene på grund af det ord, jeg har talt til jer. Bliv i mig, og jeg bliver i jer. Ligesom en gren ikke kan bære frugt af sig selv, men kun når den bliver på vintræet, sådan kan I det heller ikke, hvis I ikke bliver i mig. Jeg er vintræet, I er grenene. Den, der bliver i mig, og jeg i ham, han bærer megen frugt; for skilt fra mig kan I slet intet gøre. Den, der ikke bliver i mig, kastes væk som en gren og visner; man samler dem sammen og kaster dem i ilden, og de bliver brændt. Hvis I bliver i mig, og mine ord bliver i jer, så bed om, hvad I vil, og I skal få det. Derved herliggøres min fader, at I bærer megen frugt og bliver mine disciple.” (Joh 15,1ff).

2. Frafaldets mulighed

“Se til, brødre, at der aldrig i nogen af jer skal være et ondt, vantro hjerte, så der sker frafald fra den levende Gud, men forman hinanden hver dag, så længe der er noget, der hedder ‘i dag’, for at ingen af jer skal blive forhærdet ved syndens bedrag” (Hebr 3,12f).

3. Forudbestemmelsen

“Thi mange er kaldet, men få er udvalgt.” (Matt 22,14).

4. Bespottelsen af Ånden

Den, der kommer til mig, vil jeg aldrig vise bort (Joh 6,37).

5. De, der aldrig har hørt evangeliet

“‘enhver, som påkalder Herrens navn, skal frelses’. Men hvordan skal de påkalde ham, som de ikke er kommet til tro på? Hvordan skal de tro på ham, som de ikke har hørt om? Hvordan skal de høre, uden at nogen prædiker? Og hvordan skal nogen prædike uden at være udsendt?” (Rom 10,13ff)

“Den tjener, som kender sin herres vilje, men ikke har forberedt eller gjort noget efter hans vilje, han skal have mange prygl. Men den, som ikke kender den, og som har gjort noget, han fortjener straf for, han skal have få prygl. Enhver, som har fået meget, skal der kræves meget af. Og den, der har fået meget betroet, skal der forlanges så meget mere af.” (Luk 12,47f).

“Fader, tilgiv dem, for de ved ikke, hvad de gør.” (Luk 23,34).

“Der er ikke givet mennesker noget andet navn under himlen, som vi kan blive frelst ved” (ApG 4,12).

Kan vi forsvare fortabelsen apologetisk?

1. Er fortabelsen måske slet ikke evig pine?

"What was once regarded as heresy is now increasingly accepted as the norm within evangelical circles" (R. Marsden).

John Stott i *Evangelical Essentials*: "... emotionally I find the concept [of everlasting torment] intolerable and do not understand how people can live with it without either cauterizing their feelings or cracking under the strain".

“Og de skal gå bort til evig straf, men de retfærdige til evigt liv.” (Matt 25,46)

“Og hvis din hånd bringer dig til fald, så hug den af; du er bedre tjent med at gå lemlæstet ind til livet end med begge hænder i behold at komme i Helvede, til den uudslukkelige ild, hvor deres maddiker ikke dør, og ilden ikke slukkes” (Mark 9,43ff)

“Og en tredje engel fulgte efter dem og sagde med høj røst: ‘Hvis nogen tilbeder dyret og dets billede og sætter dets mærke på sin pande eller hånd, skal han også drikke Guds harmes vin, skænket uførtyndet i hans vredes bæger, og han skal pines i ild og svovl for øjnene af de hellige engle og Lammet. Og røgen fra deres pinsler stiger op i evighedernes evigheder, og de har ingen hvile, hverken dag eller nat, de der tilbeder dyret og dets billede eller tager dets navn som mærke. Her kræves der udholdenhed af de hellige, dem som holder fast ved Guds bud og troen på Jesus.” (Åb 14,9ff).

2. Findes der anger i Helvede?

“Og dette er dommen, at lyset er kommet til verden, og menneskene elskede mørket frem for lyset, fordi deres gerninger var onde. For enhver, som øver ondt, hader lyset og kommer ikke til lyset, for at hans gerninger ikke skal afsløres” (Joh 3,19f)

“Og byen har ikke brug for sol eller måne til at skinne i den, for Guds herlighed oplyser den, og Lammet er dens lys. Folkeslagene skal vandre i dens lys og jordens konger komme ind i den med deres herligheder. Dens porte lukkes ikke om dagen, og nat er det aldrig dér. Folkeslagenes herligheder og kostbarheder bringes ind i den. *Men intet vanhelligt kommer derind, og det gør heller ingen, der øver afskyelighed og løgn*, men kun de, der står indskrevet i livets bog, Lammets bog.” (Åb 21,23ff).

“Den tredje engel hældte sin skål ud over floderne og kilderne, og de blev til blod. Og jeg hørte vandenes engel sige:

Retfærdig er du, som er og som var, du Hellige,
fordi du har fældet den dom;
de har udgydt de helliges og profeternes blod,
nu har du givet dem blod at drikke,
og det fortjener de.
Og jeg hørte alteret sige:
Ja, Herre, Gud, Almægtige,
sande og retfærdige er dine domme”. (Åb 16,4ff)